

Scholen slordig met vergoeding

De kop boven een krantenartikel heeft maar één functie, namelijk aandacht trekken om de lezer te verlokken het desbetreffende artikel te lezen. Bovenstaande kop prijkte op 25 juni in de Telegraaf boven een artikel over onjuiste declaraties van scholen, ingediend bij het Vervangingsfonds, in de orde van grootte van ruim 9 miljoen euro. Wie zou verwachten dat de telefoon bij het fonds vervolgens roodgloeiend stond – 9 miljoen euro, het is tenslotte niet niks – komt bedrogen uit.

Geen enkele reactie.

Wellicht werd de aandacht enigszins afgeleid door een artikel op de voorpagina van diezelfde krant waarin uitgebreid werd ingegaan op de declaratie (130 euro) van een zonnebril door de minister van Financiën; wie zal het zeggen? De rechtmatigheid van de uitgaven blijft binnen het Vervangingsfonds echter wel de gemoederen bezig houden. Een korte stand van zaken.

Onjuist, fout, onrechtmatig?

Het Vervangingsfonds gaat na of de vervangingsdeclaraties die door schoolbesturen worden ingediend, wel voldoen aan de reglementen van het fonds. Voldoet een declaratie daar niet aan, dan is er sprake van een onrechtmatige declaratie. Die declaratie is dan fout en het uitgekeerde declaratiebedrag wordt door het fonds teruggevorderd. Niet iedere declaratie wordt gecontroleerd. Bij het indienen van declaraties (via de salarisverwerkers, zoals CASO en Raet) vinden controles plaats en verder wordt achteraf – op basis van een steekproef – door de controleurs van het fonds bij de administratiekantoren een aantal declaraties gecontroleerd aan de hand van dossieronderzoek.

Als uit de steekproefcontroles naar voren komt dat er minder dan 1% fouten zitten in de door schoolbesturen ingediende declaraties, dan zijn – landelijk gezien – de uitgaven van het fonds rechtmatig. Die norm van 1% geldt voor de overheid en voor organisaties die via overheidsmiddelen worden gefinancierd. Zo ook voor het Vervangingsfonds. Tot 2007 zat het Vervangingsfonds onder die fatale streep, in dat jaar en in 2008 liep het onrechtmatigheidspercentage op tot iets boven de 3%. Vandaar die 9 miljoen in het Telegraafartikel; 3% op een jaarlijkse omzet van 300 miljoen euro, zelfs zonder gebruik van een rekenmachine is het sommetje gauw gemaakt.

Maatregelen

Zodra bekend werd dat er sprake was van een (te) hoog percentage foutief ingediende declaraties, heeft het Bestuur van het fonds een aantal maatregelen genomen om weer onder de norm van 1% uit te komen. Te noemen zijn o.a. een intensivering van de controles, het doorlichten van administratiekantoren (AK's) en een frequentere communicatie met schoolbesturen en AK's. Veel schoolbesturen hebben daar de gevolgen al ondervonden. Men heeft het gevoel dat het fonds strenger controleert dan voorheen, hetgeen dus wel klopt. Er zijn voorzichtige aanwijzingen dat al die maatregelen enig effect beginnen te sorteren; de eerste uitkomsten van de controles over het jaar 2009 laten een lichte verbetering ten opzichte van vorig jaar zien.

Het stelsel nader onderzocht

Opgeschrikt door de berichten over een te hoge onrechtmatigheid bij het Vervangingsfonds heeft het ministerie van OCW een extern bureau opdracht gegeven te onderzoeken of het huidige stelsel van vervangingsbekostiging überhaupt rechtmatig is uit

te voeren. Met andere woorden, leidt het huidige systeem niet min of meer automatisch tot een (te) hoog onrechtmatigheidspercentage?

De onderzoekers stellen vast dat in de administratieve keten die begint bij een afwezigheidsmelding op de school en die uiteindelijk uitmondt in een declaratie bij het fonds, vele actoren een rol spelen en veel administratieve systemen en controlemechanismen worden gebruikt. Zij komen tot de conclusie dat al die actoren, systemen en mechanismen gezamenlijk de kwaliteit (lees: rechtmatigheid) van de bij het fonds ingediende declaraties beïnvloeden.

Zij doen een aantal aanbevelingen: aanscherpen van het controle- en sanctiebeleid, betere voorlichting, vereenvoudiging en stroomlijning van regelgeving en vermindering van het aantal declaraties.

Wat het eerste punt betreft, is het Bestuur van het fonds van mening dat afgewacht dient te worden welk effect de inmiddels genomen extra controlemaatregelen zullen hebben, alvorens

een nog intensievere controle te overwegen. Op het gebied van de voorlichting aan en de communicatie met schoolbesturen en AK's wordt er vooral naar gekeken of de regelgeving van het fonds en de wijze waarop de naleving daarvan wordt gecontroleerd nog aansluit bij de huidige praktijk op de scholen. Vermindering van het aantal declaraties door een stelselwijziging is een zaak die aan de orde komt bij de discussies over de modernisering van het stelsel van vervangingsbekostiging.

Tenslotte

Het Bestuur van het fonds neemt het probleem van de hoge onrechtmatigheid van de declaraties bij het Vervangingsfonds uitermate serieus. Het is niet acceptabel dat de rechtmatigheid van de aanwending van publieke middelen over meerdere jaren niet kan worden gegarandeerd. Het is het Bestuur er alles aan gelegen om – zoals dat in het verleden altijd het geval is geweest – weer binnen de gestelde norm van 1% te geraken. ■

